

paragraffen, og at see det her bekræftet paa en saadan Maade. Naar vi tage Grundlovens § 93, som den foreligger, og tage den i dens Ord, ikke med Hensyn til den Tanke, som maaskee kan ligge bagved, begynder den med at udtale, at intet Lehn, Stamhuus eller Fideicommissgods for Fremtiden kan oprettes, og dernæst gaaer den over til at sige, at det nærmere skal ordnes ved Lov, hvorledes de nu bestaaende kunne overgaae til fri Eiendom. Der kan nu være Spørgsmaal om, hvad der maa forstaaes ved fri Eiendom, og det er fremhævet, at Fideicommisscapitaler, som ere bundne, ikke ere fri Eiendom, men først blive det, naar der ogsaa for dem bliver den Delingsmulighed, som bliver gjort gjældende for al anden Formue. Det forekommer mig, at hvad det ærede Medlem, der før mig havde Ordet (Frederiksen), i denne Henseende anførte, ikke havde saa liden Betydning og Vægt; thi der er slet ikke talt om, at Fideicommisscapitaler herefter ikke mere kunne oprettes. Havde det været Meningen med denne Løsteparagraph at ville udtale, at ogsaa Fideicommisscapitalerne fremtidig skulde ophæves, troer jeg, man maa antage som givet, at man, samtidig med i Paragraphen at sige, at Lehn, Stamhuus og Fideicommissgods for Fremtiden ikke maae oprettes, ogsaa vilde have sagt, at Fideicommisscapitaler ikke for Fremtiden maae oprettes; men derom har der slet ikke været Tale, ikke engang i det første Udkast til Grundloven, og jeg er derfor, som sagt, bleven overrasket ved at see denne Tvivl reist. Smidler tid er den nu reist, og det staaer for mig, ikke som en Lettelse til Spørgsmaalets Klaring, men som en yderligere Vanffelighed; thi denne vilde være meget lettere, naar det Forhold, som blev tilveiebragt, var reent og klart, og man vidste, hvorledes denne Sag stod herefter. Naar derimod strax siges om det Forslag, som foreligger, at det ikke klarer det Forhold, det berører, men kun leder det ind i et Spør, ad hvilket man da muligvis senere kan komme videre, saa kommer Lovforslaget allerede derved ind paa en Vanffelighed. Hvad nu Sagen i sin Almindelighed angaaer, troer jeg, det maa være tilladt at dvæle et Døgn ved, hvorledes Forholdet stillede sig,

dengang Løsteparagraphen blev til, dengang Grundloven blev given. Vi havde dengang overordentlig store Complexer af samlede Eiendomme, der vare behæftede med fideicommissariske Baand, Lehnbaand og Stamhuusforpligtelser, og det laa derfor meget nær, at det var naturligt under de Tidforhold, under hvilke Grundloven blev til, at indføre en Bestemmelse som den, der findes i den gamle Grundlovs § 98; men sammenlignede vi Forholdet, som det var den Gang, med Forholdet, som det stiller sig nu, troer jeg, det maa erkjendes, at der er en overordentlig stor Forskjel. Det, som væsentlig den Gang ved denne Bestemmelse i Grundloven maatte tilsigtes og vistnok ogsaa tilsigtedes, var Frigjørelse af Bøndergodsset for det fideicommissariske Baand, men denne Vanffelighed ere vi komne ud over paa en saadan Maade, at vi have gjort meget store Skridt, og naar det ærede Medlem, der før mig havde Ordet, mener, at det just er hos Stamhuus Lehn og Fideicommissbesiddere, at der har vist sig en afgjort Modstand mod at gaae ind paa at afhænde Bøndergodsset, troer jeg virkelig, han har fremsat Noget, som ikke ved nærmere Prøvelse kan holde Stik. Vi have netop fornylig ved den Behandling, vi havde her i Thinget om et andet Lovforslag, hørt det udtale med stor Elgefremhed, at der netop blandt de store Fideicommissbesiddere fandtes dem, som i dette Spørgsmaal vare gaaede foran med et følgerærdigt Exempel, og paa den anden Side maa det ærede Medlem ogsaa indrømme mig, at naar det Baand, som hviler paa Fideicommissgods, hæves, gjør dette dog ikke Fideicommissbesidderen en Smule mere villig til at sælge sit Fæstegods, end han er for Diebliffet. Fordi han kan faae sit Gods befriet for det fideicommissariske Baand, sælger han dog ikke mere, end han gjør i dette Diebliff, da han kan erhverve eller har Tilladelse til at sælge, og naar han ikke vil det nu, vil han heller ikke benytte sig af den Ret, som denne Lov giver ham; jeg troer derfor ikke, at man kan uddrage den Consequents, at Loven i større Omfang vil fremme Overgang til Selvetendom. Derimod troer jeg ganske vist, at de Vanffeligheder, som det ærede